

Sygnatura akt XVIII C 820/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Godlewska

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Katarzyna Stefaniak

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko B. P.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 104.163,80 zł (sto cztery tysiące sto sześćdziesiąt trzy zł i osiemdziesiąt gr) z ustawowymi odsetkami od dnia 7 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałym zakresie oddala powództwo,
3. kosztami procesu obciąża powoda w 22 %, a pozwaną w 78 % i z tego tytułu:
 - a) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.025,52 zł,
 - b) nakazuje ściągnąć od powoda z zasądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 1.476 zł tytułem wpisu od pozwu, w części obciążającej powoda,
 - c) nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 5.233 zł tytułem wpisu od pozwu, w części obciążającej pozwaną.

SSO Iwona Godlewska

XVIII C 820/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 listopada 2014 r. powód P. S. wniósł o wydanie przeciwko pozwanej B. P. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zobowiązanie jej do zapłaty na rzeczy powoda kwoty 134 163,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami:

- a. Od kwoty 26 425,00 zł od dnia 7 sierpnia 2007 do dnia zapłaty;
- a. Od kwoty 20 000,00 zł od dnia 21 kwietnia 2009 do dnia zapłaty;
- b. Od kwoty 27 738,80 zł od dnia 31 lipca 2009 do dnia zapłaty;
- c. Od kwoty 60 000,00 zł od dnia 1 lipca 2011 do dnia zapłaty.

Ponadto pozwany wniósł o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania w łącznej wysokości 14 417,00 zł.

Uzasadniając swoje roszczenia, powód wskazał, iż pozwana, działając na podstawie udzielonych jej przez powoda w formie aktów notarialnych pełnomocnictw oraz łączących ją z powodem ustnych umów zlecenia, dokonała sprzedaży czterech nieruchomości stanowiących współwłasność powoda.

Na podstawie pełnomocnictwa z 30 lipca 2007 r. pozwana, działając w imieniu własnym i na rzecz powoda, w dniu 1 sierpnia 2007 r. zawarła umowę z państwem M. M. i A. H. przeniesienia prawa własności nieruchomości (działka nr (...)) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 95 000,00 zł. Zgodnie z twierdzeniem powoda z kwoty tej otrzymał 21 075,00 zł z należnych mu 47 500 zł. A zatem do zwrotu na jego rzecz pozostała kwota 26 425,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 7 sierpnia 2007.

W dniu 20 kwietnia 2009 r, działając w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz powoda, pozwana zawarła umowę z państwem J. i J. K. umowę przeniesienia prawa własności nieruchomości (działka nr (...)) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 40 000,00 zł. Z tej kwoty pozwany domaga się zapłaty kwoty 20 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 kwietnia 2009 do dnia zapłaty.

Na podstawie pełnomocnictwa z 5 maja 2010 r. pozwana, działając w imieniu własnym i na rzecz powoda, w dniu 23 lipca 2010 r. zawarła umowę sprzedaży z Gminą P. niezabudowanej działki (działka nr (...) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 55 477,60 zł. Zgodnie z twierdzeniem powoda z kwoty tej należy mu się 27 738,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 31 lipca 2010.

W dniu 23 maja 2011 r, działając w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz powoda, pozwana zawarła z M. K. umowę sprzedaży udziałów w niezabudowanej działce (działka nr (...) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 120 000,00 zł. Z tej kwoty pozwany domaga się zapłaty kwoty 60 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia zapłaty.

Powód wywodzi swoje roszczenie z łączącą go z pozwaną umowy zlecenia i wynikającego z art. 740 zd. 2 k.c. obowiązku zwrotu przez zleceniobiorcę wszystkiego co przy wykonaniu zlecenia uzyskał dla zleceniodawcy.

Ponadto, powód wskazał, że pismem z dnia 18 kwietnia 2014 r. wezwał pozwaną do złożenia sprawozdania z wykonanych na podstawie wyżej wymienionych umów zlecenia czynności oraz zwrotu uzyskanych z tych umów należności. Pismem z dnia 30 kwietnia 2014 r. pełnomocnik pozwanej przyznał, iż pozwana dokonała ww. sprzedaży w oparciu o udzielone jej przez powoda pełnomocnictwo. Pozwana nie ustosunkowała się do pozostałej treści wezwania w związku z czym powód wezwanie ponowił dnia 29 maja 2014 r.

W pozwie pozwany wniósł nadto o częściowe zwolnienie go od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu oraz o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 14 400,00 zł.

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2015 r. Sąd postanowił zwolnić powoda od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu.

Dnia 13 stycznia 2015 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanej, aby zapłaciła powodowi kwotę 134 163,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi:

- a. Od kwoty 26 425,00 zł od dnia 7 sierpnia 2007 do dnia zapłaty;
- b. Od kwoty 20 000,00 zł od dnia 21 kwietnia 2009 do dnia zapłaty;
- c. Od kwoty 27 738,80 zł od dnia 31 lipca 2009 do dnia zapłaty;

d. Od kwoty 60 000,00 zł od dnia 1 lipca 2011 do dnia zapłaty,

oraz kwotę 3 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd nakazał także ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1 678,00 zł tytułem nieuiszczonego wpisu od pozwu, od którego powód był zwolniony.

Pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, który wpłynął do Sądu 2 lutego 2015r., w którym zaskarżyła w całości nakaz zapłaty i wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwana podniosła, iż część dochodzonych kwot oddała powodowi, a w stosunku do części zgodnie z art. 498 k.c. dokonała potrąceń wierzytelności, w tym z tytułu należności alimentacyjnych, z wszczętej przeciwko powodowi egzekucji z gospodarstwa rolnego, z tytułu pobytu powoda w Izbie Wytrzeźwień, a także nawiazki i kosztów postępowań karnych prowadzonych przeciwko powodowi. Pozwana podniosła także, że zgodnie z art. 118 k.c. roszczenie dochodzone przez powoda jest w całości przedawnione. Podniosła także przedawnienie zaległych odsetek. Pozwana zakwestionowała wniosek pełnomocnika powoda o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości czterokrotności stawek minimalnych.

Pismem z dnia 18 marca 2015 r. pełnomocnik powoda złożył odpowiedź na sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie oraz wniosł o oddalenie wniosków dowodowych wskazanych przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Pełnomocnik powoda wskazał, że pozwana nie wykazała podnoszonych przez siebie twierdzeń, w szczególności nie przedstawiła żadnych dokumentów, z których wynikałoby, że faktycznie rozliczyła się z powodem z tytułu sprzedaży nieruchomości poprzez zapłatę dochodzonych w niniejszym postępowaniu roszczeń.

Pismem z dnia 14 maja 2014r. pozwana wyjaśniła, że dokonała nieprecyzyjnego określenia sformułowania „potrącenia”. Według pozwanej miała ona na myśli uzgodniony z powodem sposób rozliczeń spowodowanych przez niego zadłużenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i pozwana byli małżeństwem. Prawomocnym wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2006r. Sąd Okręgowy w Poznaniu orzekł o rozwiązaniu małżeństwa stron. Nie dokonano podziału majątku wspólnego małżonków.

Dowód: wyrok z 19.04.2006r. k. 142-144

Powód cierpi na chorobę alkoholową.

bezsporne

W dniu 20 kwietnia 2007 r. strony zawarły z M. M. i A. H. przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości położonej w J., działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie prowadzi księgę wieczystą nr (...). W treści umowy wskazano, że powód i pozwana otrzymali gotówką 50 000 zł tytułem zadatku, który zobowiązali się wpłacić na spłatę kredytu w banku (...) Banku Spółdzielczego w P..

Okoliczność bezsporna, dowód akt notarialny, k.259

Na podstawie udzielonego w dniu 30 lipca 2007 r. przez powoda pełnomocnictwa, pozwana, działając w imieniu własnym i na rzecz powoda, w dniu 1 sierpnia 2007 r. zawarła umowę z państwem M. M. i A. H. przeniesienia prawa własności nieruchomości (działka nr (...)) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 95 000,00 zł. Stronom po odliczeniu wskazanej wyżej kwoty spłaconego wspólnego kredytu (50.000 zł) do podziału zostało 45.000 zł, czyli po 22.500 zł. Powód z tej kwoty otrzymał 21.075 zł z należnych mu 22 500 zł. Z tytułu tej umowy sprzedaży powodowi przysługuje zatem 1.425 zł.

Dowód: akt notarialny, k.12, k.259, pełnomocnictwo k.12-14, akt notarialny, k.12-20

W dniu 27 stycznia 2009 r. strony zawarły z J. i J. K. przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości położonej w J., działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Powód i pozwana otrzymali od kupujących 10. 000 zł gotówką w dniu zawarcia umowy przedwstępnej sprzedaży. Odbiór gotówki został przez obojga pokwitowany, co świadczy o tym, że powód w tym dniu otrzymał połowę należnej mu kwoty tj. 5.000 zł. W dniu 20 kwietnia 2009 r, działając w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz powoda, pozwana zawarła umowę z państwem J. i J. K. umowę przeniesienia prawa własności nieruchomości (działka nr (...)) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 40 000 zł. Po odliczeniu kwoty 5 000 zł, którą powód otrzymał w ramach swojego udziału wynikającego ze współwłasności w częściach równych, powodowi z należnych mu 20 000 zł (40.000:2) przysługuje kwota 15 000 zł.

Dowód akt notarialny k.24, akt notarialny k.21-26

Na podstawie pełnomocnictwa z 5 maja 2010 r pozwana, działając w imieniu własnym i na rzecz powoda, w dniu 23 lipca 2010 r. zawarła umowę sprzedaży z Gminą P. niezabudowanej działki (działka nr (...)) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 55 477,60 zł. Całość kwoty miała zostać przelana na podany w akcie numer konta bankowego. Powodowi jako współwłaścicielowi w częściach równych, z tej kwoty należała się połowa tej kwoty tj. 27 738,80 zł. Powód kwoty tej nie otrzymał od pozwanej.

dowód: pełnomocnictwo k.27-29, akt notarialny k.30-36

W dniu 23 maja 2011 r, działając w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz powoda, pozwana zawarła z M. K. umowę sprzedaży udziałów w niezabudowanej działce (działka nr (...)) wchodząca w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi KW Nr (...) za kwotę 120.000,00 zł. Całość kwoty miała zostać przelana na podany przez pozwaną w akcie numer konta bankowego. Z tej kwoty powodowi, jako współwłaścicielowi w częściach równych należała się połowa tej kwoty tj. kwota 60 000,00 zł. Powód kwoty tej nie otrzymał.

Okoliczność bezsporna, dowód: akt notarialny k.37-47

Pozwana nie wypłaciła pozwanemu należnych mu kwot z tytułu zawartych umów sprzedaży ww. nieruchomości, powołując się na konieczność spłaty długów związanych z prowadzeniem gospodarstwa, w tym spłaty zadłużenia wobec gazowni w wysokości 39.609,82 zł, a także spłaty zaległości alimentacyjnych oraz pokrycie kosztów komorniczych i spłatę zadłużenia wobec gminy w P.. Powód nie umawiał się z pozwaną na takie rozliczenie.

Dowód: zeznania świadka L. W. k. 356-358, zeznania świadka M. Ś. (1) k.359-360, zeznania powoda k. 235-236

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów.

Dokumenty urzędowe Sąd uznał za w pełni wiarygodne, bowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego organy, w ramach przysługujących im kompetencji, jak i w przewidzianej prawem formie. Dokumenty urzędowe stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone (art. 244 k.p.c.) i z tego względu ich moc dowodowa nie budzi wątpliwości.

Pozwana podnosiła, iż dokonała z ww. tytułów potrąceń, które, jak je pełnomocnik następnie wyjaśnia, były de facto rozliczeniami, na podstawie ustnych uzgodnień między stronami. W kwestii długu wobec gazowni pozwana nie wykazała jednak, iż jest to dług powoda, o która należy umniejszyć należność z umowy, powód zaś kwestionuje, jakoby to był jego dług. Co więcej, skoro strony funkcjonowały w ramach wspólności ustawowej małżeńskiej, to wydaje się niewiarygodnym, by powód zgodził się na rozliczenie długu wobec gazowni tylko ze swojej części należności za sprzedane nieruchomości. Pozwana nie zdołała też udowodnić, iż strony umówiły się w kwestii obowiązku zapłaty przez pozwaną kosztów komorniczych (koszty izby wytrzeźwień, nawiazki), które obciążały powoda. Jeśli chodzi

o zobowiązania kredytowe, to pozwana nie sprecyzowała nawet ich wartości. Powołanie się na zarzut potrącenia zaległości alimentacyjnych nie jest trafiony ze względów natury prawnej, co Sąd wyjaśnia poniżej.

Jeżeli chodzi o zeznania świadków A. S., D. S., L. W., J. P., M. Ś. (2), nie były one zasadniczo przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Świadkowie Ci nie mieli dokładnej wiedzy na temat dokonanych umów sprzedaży nieruchomości, ani też odnośnie rozliczeń między stronami. Dzieci stron nie pamiętają jakie działki zostały sprzedane ani za jaką cenę, nie potrafią również określić, jaka kwota została przekazana powodowi. Pozostali świadkowie swoją wiedzę czerpią z przekazów ustnych powoda na temat dokonanych transakcji oraz wiedzy na temat ogólnych relacji pomiędzy małżonkami. Zeznania nie potwierdzają faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wątpliwa jest też ich wiarygodność ze względu na emocjonalne zaangażowanie i bliskie relacje łączące ich ze stronami procesu. Podkreślenia wymaga okoliczność, że ocena zeznań świadków nie może ograniczać się do rodzaju stosunków łączących świadka ze stroną, ale powinna opierać się na zestawieniu treści zeznań z pozostałymi dowodami naświetlającymi okoliczności sprawy w sposób odmienny i na dokonaniu prawidłowego wyboru, po rozważeniu wynikłych sprzeczności w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 27 września 2012 r., I ACa 318/12 (LEX nr 1237837) uznał, że "racjonalnym jest przyjęcie, że większy walor wiarygodności posiadają dokumenty pochodzące z okresu, w którym strony nie przewidywały możliwości ich procesowego wykorzystania, niż zeznania osób, bądź to bezpośrednio zainteresowanych wynikiem sprawy, bądź tych związanych ze stronami więzami osobistymi lub gospodarczymi. Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy Sąd wskazuje, że jej okoliczności przemawiały za tym, aby szczególnie skrupulatnie podejść do kwestii udokumentowania ewentualnych wpłat dokonywanych przez pozwaną powodowi – powód jako osoba nadużywająca alkoholu łatwo mogła zapomnieć o dokonanej wpłacie właśnie z powodu swojego stanu upojenia alkoholowego, który, jak wynika z zeznań świadków i pozwanej, był w zasadzie stanem notorycznym. Co najmniej jako lekkomyślne należałoby uznać wręczenie powodowi jakichkolwiek pieniędzy bez pokwitowania. Pozwana zaś jest osobą zaznajomioną z kwitowaniem przepływu pieniędzy, ponieważ w trakcie aktów notarialnych niejednokrotnie to robiła. Biorąc pod uwagę to wszystko - Sąd za niewiarygodne uznał zeznania świadków – dzieci stron, obecnego męża pozwanej i samej pozwanej, że powód nie chciał niczego podpisywać i dlatego pozwana nie dysponuje pokwitowaniami. Zeznania te w tym zakresie są nielogiczne i sprzeczne z doświadczeniem życiowym nie tylko Sądu, ale każdego racjonalnie dbającego o swoje interesy człowieka, które podpowiada, żeby nie wręczać żadnych pieniędzy bez pokwitowania, zwłaszcza osobie, która zazwyczaj jest pod wpływem alkoholu.

Sąd zważył, co następuje:

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy powód otrzymał od swojej byłej małżonki sumę należną mu z tytułu umowy zlecenia. Przy przyjęciu bowiem, że pozwana działając na podstawie udzielonego jej pełnomocnictwa wydała powodowi wszystko to, co uzyskała w wyniku wykonania umowy zlecenia, roszczenie powoda ulegałoby wygaśnięciu.

Roszczenie powoda jest uzasadnione obowiązkiem zwrotu przez zleceniobiorcę wszystkiego, co przy wykonaniu zlecenia uzyskał dla zleceniodawcy. Obowiązek ten wynika bezpośrednio z treści art. 740 kc zd. drugie, który stanowi, że przyjmujący zlecenie powinien wydać dającemu zlecenie wszystko, co przy wykonaniu zlecenia dla niego uzyskał, chociażby w imieniu własnym.

W wyroku rozwodowym z dnia 19 kwietnia 2006 r. nie dokonano podziału majątku wspólnego pomiędzy małżonkami. W związku z tym majątek objęty dotychczas wspólnością ulegał przekształceniu we współwłasność, do której znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego regulujące współwłasność w częściach ułamkowych. Pozwana wniosła pozew o ustalenie nieprzyczynienia się przez powoda do powstania majątku wspólnego, jednak powództwo zostało oddalone. W wyniku ustania wspólności majątkowej małżeńskiej małżonkowie nie mają majątku wspólnego lecz majątki osobiste, w skład których wchodzi obok ich dotychczasowych majątków osobistych, udział wynoszący co do zasady jedną drugą części w ich dotychczasowym majątku wspólnym. Podkreślić należy, że nie znajdzie zastosowania w sprawie przepis art. 45 kro, albowiem przepis ten dotyczy rozliczeń z czasu, kiedy małżonkowie pozostają we wspólności majątkowej. Niniejszą sprawę należy zaś rozpatrywać pod kątem przepisów o umowie zlecenia.

W wyniku zawartych umów sprzedaży powodowi, co do zasady, należała się połowa kwoty uzyskanych z tego tytułu przez pozwaną, co wynika z faktu współwłasności nieruchomości w częściach równych. Pozwana w toku postępowania sądowego, na poparcie swoich twierdzeń nie przedstawiła żadnych dokumentów potwierdzających fakt spełnienia świadczenia. Jako osoba działająca do tej pory rozsądnie, w sposób racjonalny oceniając rzeczywistość, znając problemy alkoholowe i finansowe małżonka, pozwana powinna we właściwy sposób zabezpieczyć swoje interesy. Pozwana powołuje się na fakt wydania byłemu małżonkowi należnej mu sumy uzyskanej z łączącej ich umowy zlecenia. Nie przedstawiła jednak żadnego pokwitowania na poparcie swoich twierdzeń. Bezsprzecznie to na pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne – w tym przypadku, faktu wydania połowy sumy pieniędzy należnej powodowi w wykonaniu umowy zlecenia.

Zgodnie z poglądem doktryny (Komentarz: Kidyba Andrzej (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna, wyd. II, Opublikowano: LEX 2014) obowiązek wydania dającemu zlecenie wszystkiego, co zleceniobiorca uzyskał dla niego przy wykonaniu zlecenia, w zasadzie powstanie z chwilą jego wykonania. Wykonanie zlecenia oznacza bowiem dokonanie czynności prawnej, będącej jego przedmiotem, i z tą chwilą powstają po stronie dającego zlecenie bądź przyjmującego zlecenie (w zależności od tego, czy działał jako pełnomocnik, czy jako zastępca pośredni) skutki prawne tej czynności. W związku z tym powinien wydać uzyskane mienie najpóźniej przy złożeniu sprawozdania. Jeżeli przyjmujący zlecenie uzyskał określone dobra dla dającego zlecenie w trakcie wykonywania zlecenia, a nie są potrzebne do realizacji dalszych czynności w interesie dającego zlecenie i w ramach umowy zlecenia (art. 741 k.c.), zobowiązany jest o tym zawiadomić dającego zlecenie. Z przepisu art. 740 k.c. nie wynika jednoznacznie termin wydania takich dóbr. Wydaje się, że biorąc pod uwagę zakaz ich zatrzymywania ponad potrzebę wynikający z art. 741 k.c., powinien je wydać niezwłocznie, o ile nie istnieje potrzeba ich zatrzymania.

Z drugiej strony, skoro ma obowiązek zawiadomienia o fakcie ich uzyskania dającego zlecenie, a także stosowania się do jego wskazówek, powinien postąpić zgodnie z jego wolą. Jeżeli więc dający zlecenie uzna, że są nadal potrzebne do wykonania zlecenia, a brak jest oznaczenia w umowie terminu, zakresu i sposobu wykonania tej powinności, zwrot powinien nastąpić niezwłocznie po wezwaniu ze strony dającego zlecenie (art. 455 k.c.) (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2011 r. IV CNP 14/2011, LexisNexis nr 3906030).

Obowiązek złożenia dającemu zlecenie przez przyjmującego sprawozdania powstaje w chwili wygaśnięcia zlecenia (z powodu jego wykonania lub z innej przyczyny). Powinno obejmować nie tylko wprowadzenie w dokonane czynności, ale zawierać także rozliczenie z rzeczy lub pieniędzy otrzymanych zaliczkowo (art. 743) oraz zestawienie wydatków lub zaciągniętych zobowiązań (art. 742). Rozliczenie to powinno być udokumentowane rachunkami, kwitami i ewentualnie innymi otrzymanymi dowodami rachunkowymi (Komentarz: Ciszewski Jerzy (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II).

Zgodnie z powyższym pozwana zobowiązana była do złożenia sprawozdania z wykonania na podstawie umów zlecenie czynności sprzedaży oraz dokonania zwrotu uzyskanych należności w terminie wskazanym w wezwaniu z 18 kwietnia 2014 r., które doręczone zostało pozwanej 22 kwietnia. Termin ten wynosił 14 dni, a zatem z dniem 6 maja upływał ostateczny termin, w którym powinna była dokonać rozliczenia umowy zlecenia. Pozwana nie wykonała ciężącego na niej obowiązku do tej pory. Od 7 maja 2014 r. świadczenie to stało się wymagalne a powodowi przysługuje roszczenie o odsetki.

Zarzut przedawnienia roszczenia podniesiony w sprzeciwie od nakazu zapłaty jest nietrafny. Art. 751 pkt 1 i 2 k.c. ustala dwuletni, a zatem krótszy od wynikającego z reguł ogólnych (art. 118), termin przedawnienia roszczeń określonych w art. 751 pkt 1 i 2. Znajduje on zatem zastosowanie jedynie do niektórych roszczeń wynikających ze stosunku zlecenia oraz z nienazwanych umów o świadczenie usług (art. 750). Wspólną cechą tych roszczeń jest zawodowy charakter działalności usługodawcy. W art. 751 pkt 1 mowa jest o roszczeniach o wynagrodzenie oraz o zwrot wydatków przysługujących przyjmującym zlecenie, którzy zawodowo trudnią się czynnościami danego rodzaju. Z kolei art. 751 pkt 2 przewiduje dwuletni termin przedawnienia roszczeń zawodowych usługodawców, które wynikają z umów o świadczenie usług w zakresie utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki. Potwierdza to także orzecznictwo sądów. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2004 r., I CK 54/03 Przewidziany w art. 751 pkt 1 k.c.

dwuletni termin przedawnienia dotyczy roszczeń o wynagrodzenie za czynności spełnione przez osobę prowadzącą przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 551 k.c. Wszelkie inne roszczenia wynikające ze stosunku zlecenia oraz podobnego do zlecenia (art. 750) przedawniają się w terminach ogólnych. A więc w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje art. 118 k.c. Terminy te wynoszą: trzy lata dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz dla roszczeń o świadczenia okresowe; dziesięć lat dla pozostałych roszczeń. Roszczenie o świadczenie okresowe musi charakteryzować się następującymi cechami: przedmiotem świadczenia muszą być pieniądze lub rzeczy oznaczone rodzajowo, w ramach jednego i tego samego stosunku prawnego dłużnik ma spełnić wiele świadczeń jednorazowych, spełnienie tych świadczeń następuje w określonych regularnych odstępach czasu, świadczenia te nie składają się na pewną z góry określoną całość. W niniejszej sprawie nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem pozwanej, że zastosowanie znajdują tutaj przepisy o świadczenie okresowe. Pozwana w ramach udzielonego jej pełnomocnictwa działając w imieniu własnym oraz w imieniu własnym i na rzecz powoda dokonała sprzedaży 4 odrębnych nieruchomości stanowiących przedmiot własności jej oraz jej byłego męża. Niniejszych czynności nie można zakwalifikować jako świadczenie okresowe. Pozwana nie trudni się ponadto zawodowo dokonywaniem czynności tego rodzaju. Dla każdej z dokonanych czynności przez pozwaną znajduje zastosowanie 10 letni termin przedawnienia. Nietrafny jest również zarzut przedawnienia odsetek od roszczenia głównego. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego.

Odnosząc się do podniesionego przez powódkę twierdzeń, że umówiła się z powodem, że pieniądze uzyskane ze sprzedaży nieruchomości strony rozliczą z alimentami na dziecko, długiem w gazowni, rachunkami za prowadzenie spraw sądowych, komorniczych, za pobyt powoda w izbie wytrzeźwień Sąd wskazuje co następuje. Otóż pozwana twierdząc, że długu wobec powoda nie ma, ponieważ spłaciła go w inny sposób na podstawie zgodnej umowy stron, winna była tę okoliczność udowodnić. Pozwana podkreśliła, że nie dokonuje potrącenia (k.248), tylko wskazała, że strony łączyła umowa w jaki sposób rozliczyć kwoty uzyskane z ceny sprzedaży nieruchomości. Powód istnieniu takiej umowy konsekwentnie przeczył, a pozwana nie zdołała udowodnić, by taka umowa strona łączyła, stąd Sąd uznał, że powodowi należy się zwrot tej części ceny sprzedaży, której jeszcze nie uzyskał.

Sąd w tym miejscu wyjaśnia, że przyjął w przypadku umów dotyczących działek (...), że powód obecny w trakcie podpisywania tych umów pokwitował fakt zarówno wręczenia pieniędzy w kwocie 50.000 zł z przeznaczeniem na spłatę kredytu hipotecznego oraz otrzymanie kwoty 21.075 zł (działka (...)); jak i w kwocie 10.000 zł, z czego Sąd przyjął, że powód otrzymał połowę (działka (...)), bo jest to konsekwencja współwłasności w częściach równych tej nieruchomości i obecności powoda w trakcie podpisywania umowy i domniemania wynikającego z pokwitowania w akcie notarialnym.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, powód wykazał, iż pozwana powinna zwrócić mu łączną kwotę 104.163,80zł, na którą składają się: kwota 1.425zł z umowy z dnia 1 sierpnia 2007r., kwota 15.000zł z umowy z 27 stycznia 2009r., kwota 27.738,80zł z umowy z 23 lipca 2010r. i kwota 60.000zł z umowy z 23 maja 2011r. Z uwagi na powyższe i na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku. O roszczeniu odsetkowym sąd orzekł na podstawie art. 481 kc zasądzając je od dnia 7 maja 2014r. z wyżej opisanych przyczyn.

W punkcie 3 wyroku orzeczono o kosztach procesu, obciążając nimi powoda w 22 %, a powódkę w 78% jako stronę przegrywającą proces, w oparciu o art. 100 k.p.c. W punkcie 3a wyroku Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 2.025,52 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podstawę do ustalenia kosztów zastępstwa procesowego stanowił § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.). Ponadto Sąd nakazał ściągnąć od powoda z zasądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa SO w Poznaniu kwotę 1.476 zł tytułem wpisu od pozwu, w części obciążającej powoda. A także nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa SO w Poznaniu kwotę 5.233 zł tytułem wpisu od pozwu, w części obciążającej pozwaną.

SSO Iwona Godlewska